

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
(Φ.Ι.ΛΟ.Σ.) ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Τ Ρ Ι Κ Α Λ Ι Ν Α

ΕΤΗΣΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΜΟΣ 2065

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

5ου ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΤΡΙΚΑΛΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Τρίκαλα, 5-7 Νοεμβρίου 1999)

ΤΡΙΚΑΛΑ 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
-Οργανωτική Επιτροπή - Κατάλογος Συνέδρων	7
-Πρόγραμμα Εργασιών 5ου Συμποσίου Τρικαλινών Σπουδών	9
-Χαιρετισμοί στην τελετή ενάρξεως του Συμποσίου	15
Α. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	
<i>ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ, καθηγητή Ιονίου Παν/μίου,</i>	
- Το καλλιγραφικό εργαστήρι της Ιεράς Μονής Βαρλαάμ των Μετεώρων κατά τον ΙΣ΄ και ΙΖ΄ αιώνα	25
<i>ΝΙΚΗΣ ΠΑΠΑΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ-ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ, αν. καθηγ. Π/μίου Θ/νίκης,</i>	
- Χειρόγραφα σχετιζόμενα με την περιοχή Τρικάλων σε ξένες βιβλιοθήκες	53
<i>ΘΕΟΤΕΚΝΗΣ ΜΗΤΣΙΚΩΣΤΑ, φιλόλογου, μοναχής Ι. Μονής Αγ. Στεφάνου Μετεώρων,</i>	
- «Ίσον απαράλλακτον» σιγιλλιώδους γράμματος του Οικουμενικού Πατριάρχου Παΐσιου Β΄ προς την Ιερά Μονή Αγίου Στεφάνου Μετεώρων. Έτους 1743. Ανέκδοτο	63
<i>ΘΑΝΑΣΗ ΝΑΚΑ, αν. καθηγητή Παν/μίου Αθηνών,</i>	
- Θ. Α. Νημά, Δημοτικά Τραγούδια της Θεσσαλίας (πρώτα πορίσματα από μια ηλεκτρονική επεξεργασία και αξιοποίηση)	83
<i>ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗ, επ. καθηγήτριας Παν/μίου Ιωαννίνων,</i>	
- Η Θεσσαλία ως λογοτεχνικός μύθος στους σύγχρονους Δυτικο-Θεσσαλούς λογοτέχνες (Μαρούλα Κλιάφα - Τούλα Τίγκα - Ηλίας Κεφάλας - Βαγγέλης Κάσσος).....	127
<i>ΤΖΙΝΑΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ, επ. καθηγήτριας Παν/μίου Αθηνών,</i>	
- Πικρή Σοκολάτα: Αφήγηση και μυθοπλασία στο «Ο κόσμος βαριέται να διαβάξει θλιβερές ιστορίες» της Μαρούλας Κλιάφα	139
<i>ΛΑΜΠΡΟΥ ΒΑΡΕΛΑ, διδάκτορος φιλολογίας,</i>	
- Σταθμοί στη λογοτεχνική αξιοποίηση της πόλης των Τρικάλων και της γύρω περιοχής σε έργα Νεοελλήνων λογοτεχνών: Από την απελευθέρωση (1881) ως τη δεκαετία του 1940	149

ΣΟΦΙΑΣ ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΠΑΡΑΣΧΟΥ, φιλόλογου,

- Αφηγηματικές μεταπλάσεις του χρόνου:
Το θαναμαστό ταξίδι της Τούλας Τίγκα 161

B. ΙΣΤΟΡΙΑ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΕΣ

ΑΙΚΜΗΝΗΣ ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ-ΖΑΦΡΑΚΑ, καθηγήτριας Παν/μίου Θεσ/νίκης,

- Μεγάλη και Μικρή Βλαχία 171

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Α. ΝΗΜΑ, διδάκτορος ιστορίας,

- Η ληστοκρατία στη Βορειοδυτική Θεσσαλία από την απελευθέρωσή της (1881) έως το 1930 181

ΦΑΝΗΣ ΜΠΑΛΑΜΩΤΗ, διδάκτορος κοινωνικής ανθρωπολογίας,

- Το Χρονικό της Διάβας Καλαμπάκας μέσα από ένα ανέκδοτο Σημειωματάριο 269

ΜΑΡΙΑΣ ΤΑΤΑΓΙΑ, υπ. διδάκτορος νομικής,

- Ο κανονικός τύπος του αγίου Αθανασίου του Μετεωρίτη.
Μια συγκριτική προσέγγιση 279

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΜΠΙΧΤΑ, υπ. διδάκτορος αρχαιολογίας,

ΚΩΣΤΑ ΜΙΧΑΛΑΚΗ, ιστορικού,

- Τα Τρίκαλα του 16ου αιώνα: Μια οικονομικο-κοινωνική προσέγγιση με βάση τους Καννουνάμεδες 293

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ Γ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Master Αγγλικής φιλολογίας,

- Edward Lear. Ένας τοπιογράφος στη Θεσσαλία του 1849 313

ΕΥΗΣ Δ. ΣΑΜΠΑΝΙΚΟΥ, διδάκτορος αρχαιολογίας,

- Φορητές εικόνες του 17ου αιώνα του "ιερέα Ιωάννη εκ χώρας Σταγών" στα Μετέωρα. Οι εικόνες στο τέμπλο του παρεκκλησίου των Τριών Ιεραρχών της Μονής Βαρλαάμ και η περίπτωση της φορητής εικόνας της Μονής Αγίου Στεφάνου 341

ΓΛΥΚΕΡΙΑΣ ΜΙΧ. ΧΑΤΖΟΥΛΗ, διδάκτορος αρχ/γίας, Ε.Ε.ΔΙ.Π./ Α.Π.Θ.,

- Τα δάνεια εικονογραφικά και τεχνοτροπικά στοιχεία της δυτικής τέχνης στη ζωγραφική της λιτής του Καθολικού της Μονής Βαρλαάμ Μετεώρων από τους Θηβαίους αδελφούς Κονταρή 355

ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑΣ ΜΑΝΤΖΑΝΑ, αρχαιολόγου,

- Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Χρυσίνου Καλαμπάκας 381

ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΤΖΗΜΑ, αρχιτέκτονος-συντηρητή μνημείων,

- Αναστηλωτικές εργασίες στα Μετέωρα την τελευταία δεκαετία 395

ΗΛΙΑ ΚΕΦΑΛΑ, συγγραφέα,

- Το ζωγραφικό έργο της Μαρίας Χατζηγάκη 419

Γ. ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

<i>ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΓΡ. ΑΥΔΙΚΟΥ, αν. καθηγητή Παν/μίου Θεσσαλίας,</i>	
- Ιστορίες περί φαντασμάτων από την περιοχή Ασπροποτάμου Τρικάλων	429
<i>ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΜΠΟΝΩΤΗ, λέκτορος Παν/μίου Θεσσαλίας,</i>	
- Αναπαράσταση τοπικών θρύλων σε σχέδια παιδιών σχολικής ηλικίας	437
<i>ΔΗΜΗΤΡΗ ΕΛ. ΡΑΠΤΗ, διδάκτορος λαογραφίας,</i>	
- Λαϊκή τέχνη. Θέματα και μοτίβα υφαντικής κεντητικής από το Μυρόφυλλο Τρικάλων	449
<i>ΝΙΚΟΥ ΜΠΑΖΙΑΝΑ, φιλόλογου - λαογράφου,</i>	
- Τρεις εξαιρετικοί ερμηνευτές του δημοτικού τραγουδιού από την περιοχή Τρικάλων (Νικόλας Καρακώστας - Θανάσης Λαβίδας - Κώστας Φιλίππου)	469
<i>ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΤ. ΧΙΩΤΗ, δασκάλου - σχολικού συμβούλου,</i>	
- Προλήψεις και έθιμα του θανάτου στα πεδινά χωριά των Τρικάλων	489
<i>ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, δασκάλου - σχολικού συμβούλου,</i>	
- Η διάκληση στα πανηγύρια των εκκλησιών του νομού Τρικάλων	511
<i>ΚΩΝ/ΝΟΥ ΜΠΟΥΣΙΟΠΟΥΛΟΥ, δασκάλου,</i>	
- Το πανηγύρι της Ανθούσας Ασπροποτάμου	547
<i>ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΠ. ΓΟΡΓΟΓΕΤΑ, ερευνητή,</i>	
- Οι παραδοσιακές σιδεριές (κιγκλιδώματα) των Τρικάλων	557

Δ. ΔΙΑΦΟΡΑ

<i>ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Μ. ΖΑΦΡΑΚΑ, καθηγητή Παν/μίου Θεσ/νίκης,</i>	
- Εφαρμογή Ερευνητικών Προγραμμάτων για τη διάσωση και αξιοποίηση αυτοχθόνων φυλών αγροτικών ζώων στον Ν. Τρικάλων	577
<i>ΙΩΑΝΝΗ Β. ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ, καθηγητή, ΤΕΙ Θεσ/νίκης,</i>	
- Η σημασία της γεωργίας στην αστική και περιφερειακή ανάπτυξη του νομού Τρικάλων	591
- Νεκρολογίες: Νικόλαος Σακουμπέντας (1917-2000) - Βασίλειος Περίγκος (1922-2000) - Λεωνίδας Χρ. Πανουργιάς (1942 - 1999) - Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος (1909-2000)	605
- Νέα Βιβλία	616
- Βιβλιοκρισίες	621
- Σχόλια	629